

VEGYESEK.

Az Erdélyi Múzeum-Egylet 1894. május 26-án tartott közgyűléséből a természetrajzi osztályok jelentései:

I. Az Ásvány-földtani osztályról.

Mélyen tisztelt erd. múz.-egyleti Közgyűlés!

Az ásvány-földtani osztály állapotáról és múlt évi gyarapodásáról van szerencsém a következőket jelenthetni.

Az elmúlt évben az ásvány-földtani osztályban külsőleg semmi változás nem történhetett, mivel a rendelkezésre álló tér kellően rendezett és kiállított gyűjteményekkel teljesen be van töltve, és így egyelőre újabb gyűjtemények kiállítása lehetetlen. Munkásságunk mostan a meglévő gyűjtemények gondozására, fentartására, valamint a még föl nem dolgozott fiókgyűjtemények és a beszerzett új anyagnak földolgozására és kellő elhelyezésére irányul, hogy azon esetre, ha majd idővel nagyobb és czélszerűbb helyiségeket kapunk, a fiókokban fölgyűlt anyagból a leszébbet ismét kiállíthassuk.

Gyűjteményeink a múlt évben is gyarapodtak, és pedig a következő módokon és tárgyakkal:

a) Ajándékozások folytán:

1 db. hegyijegőcz disz példány Vöröspatakról (Gauri és Carpi hegyrész, Szt. János-Borbála bánya), *Moldován* Lajos vöröspataki gyógyszerész úrtól;

1 db. Rodochrosit és Calcit Vöröspatakról (Nagy-Kirnik h.), *Tenki* N. gyógyszerész segéd úrtól;

100 db felső-krétakeri kővület Borsómezőről, *Herepey* Károly nagy-enyedi coll. tanár úrtól;

3 db Limonit, 1 db Gyps Székről és *Elephas primigenius* zápfoga a szamosfali kavicsbányából, *Orosz* Endre tanító úrtól.

Fogadják a szíves adományozók e helyről is hálás köszönetünket.

b) Csere útján:

2 db. Pinolith, 1 db. Aragonit Styriából és 1 db. Citrin Csehországból, 1 db. facebájai termés Tellurért, *Fodor* Antal nyug. udv. titkártól Grácban;

1 db Andorit Felsőbányáról feles erdélyi ásványokért, dr. *Kreuner* József nemz. múz. igazgatótól.

c) *Vásárlás útján:*

- 6 db halmaradvány a felső durvamészből András háza puszta vidékéről;
 12 db *Lepidotus maximus* fog a turi felső-jura mészkőből;
 2 db aranystufa a verespataki legújabb előfordulásból.

d) *A választmány megbízásából eszközölt gyűjtés útján:*

Magam a múlt nyáron 23 teljes napot szenteltem e célra. Ápril 7—9 napjain bejártam volt Maros-Vásárhely és Nyárad-Szereda vidékeit, június 19-ikétől 24-ikig Tövis és Csáklya, Balázsfalva, Küküllővár, Dicső-Szt.-Márton, Báznafürdő és Medgyes környékeit. Jún. 25-ikétől 28-ig folytattam az oltmenti basaltvidéknek tavalelőtt megkezdett beható tanulmányozását. Aug. 25-iktől 30-ig dr. Apáthy István collegám társaságában átúztam a gyalui havasokon, meglátogatva Verespatakot is. Végre Szeptember 12-iktől 15-ig Nagy-Enyedről keletre, Erzsébetváros környékén és az Erzsébetváros—Maros-Vásárhely közti útvonal mentén tanulmányoztam az erdélyi medence még alig ismeretes képződményeit.

Eme kirándulásaimon gyűjtöttem volt: 20 db ásványt, 130 db kőzetet, 180 db kővéletet és egy új praehistoriai lelőhelyről (Balázsfalvánál) cserép- és csonttöredékeket.

A tett megfigyelések és a gyűjtött anyag tudományos földolgozása is megtörtént, a miről Értesítőnk f. évi I. számában és a „Földtani Közöny“ f. évi 4—5. füzetében megjelent értekezéseim tanúskodnak.

Elismeréssel ki kell emelnem mostani assistensem, Héjjas Imre úrnak az Erdélyi Múzeum anyagján végzett szép paläontologiai tanulmányait is, mivel ezek által múzeumunk egy-egy jól meghatározott, kis kővült Ostracoda- és Bryozoa-gyűjteménnyel gyarapodott. E tanulmányok is az Értesítő jelen évfolyamában fognak megjelenni.

Osztályunk a múlt nyáron 24 vásár- és ünnepnapon volt a nagy közönség számára nyitva, mely azt szép számmal látogatta. Egyesek és kisebb társaságok a rendes nyitási időn kívül is megnézték gyűjteményeinket, s nem kell külön hangsúlyoznom, hogy szívesen látom, ha bármely időben jelentkeznek tudvágyó látogatók.

Jelentésemet kegyes tudomásvételre ajánlva, kiváló tisztelettel maradok az Erdélyi Múzeum Egylet Nagytekintetű Közgyűlésének

Kolozsvár, 1894. évi május hó 17-én, alázatos szolgálója:

Dr. Koch Antal,

m. az ásvány-földt. osztály öre.

II. A növénytani osztályról:

Mélyen tisztelt Múzeum-Egyleti Közgyűlés!

Azok a balsejtelmek, a melyeket a múlt jelentésem alkalmával távolról érinteni bátorkodtam, hogy be fog következni egyszer egy idő, a mikor az Erdélyi Múzeum növénytani osztályában a munka nem oly serényen fog folyni,

mint eddigelé, sajnos, sokkal előbb valósúltak meg, mint a hogy azokat magam is hittem; egy régebb időben ismert jó munkaerőt a múlt tél kezdetével beállítottam a növénytani osztályba, de Szakács György úr, a ki már több év előtt a növénytani osztályban dolgozott, más irányban vállalt súlyos kötelezettségei miatt nem működhetett oly intensive, mint a hogy ő kívánta s mint a hogy én kívántam; ennek következtében több hónap óta mindennemű segéd-erőt nélkülözök s a magam működését csak a legszükségesebbre szoríthattam. A conserválásnál Farkas Kálmán szokott pontossággal és ügyességgel serénykedett; nevezetesen a mennyiben a növény-gyűjtemények jókarban tartása körül fáradságtalanul forgo'ódott. A régebbi szerzeményű növények felragasztását talán ebben az évben be lehetett volna fejezni, ha a papirosra nézve, melyre a növényeket fel kell ragasztani, nem álltak volna váltig nehézségek elő; már az utolsó években nem kaphattunk oly jó papirost, mint az előbbieken és miután a legutolsó hozatal elannyira silány volt, hogy arra a Múzeum becses gyűjteményeinek felragasztását lelkiismeretemmel össze nem egyeztettem, az Igazgató-Válaszmánytól, a mely kívánságaimat mindenkor a legelőzékenyebben teljesíti, kieszközöltem a felhatalmazást, hogy egy gyárban egyenesen a mi kívánalmainknak megfelelő papirost rendelhessek. A papiros csak a legközelebbi napokban érkezett meg s így remélhetőleg legközelebb a felragasztási munkálatok is serényebben fognak folyhatni. Reményem, hogy Szakács György urnak körülményei olyan kedvezően fognak megváltozni, hogy nonsokára a növénytani osztályban ismét fog működhetni s így a rendezési és feldolgozási munkák is jobban fognak haladhatni.

A legsürgösebb irni valókat Vas Domokos úr, a matematikai-természet-tudományi kar dijnoka, végezte teljes készséggel.

Új szerzemény az osztály számára a Wittrock és Nordstedt *Algae exsiccatae* 22—25. füzeté és a még Darwin-tól kezdeményezett *Index Kewensis* első két része.

Miután a jövő évre a mostani gyűjteményi helyiségeket el kell hagynunk, csak a folytatások beszerzésére szorítkozom s új vásárokat csak akkor indítványoznék az Igazgató Választmányának, ha azok az Erdélyi Múzeumnak már is igen becses gyűjteményének valóban nyereségére szolgálnának.

A mélyen tisztelt Múzeum-Egyleti Közgyűlésnek

alázatos szolgálója:

Kanitz Ágost.

E. M. növénytári főőr.

III. Az állattárnak 1894-ik évi gyarapodásáról.

I. Ajándéka:

Spalax typhius Pall. Parády Ferencz úr ajándéka.

Tinnunculus alaudarius Br. ♂ adult. Gáborek Vilmos úr ajándéka.

Nyctale funerea Bp.

" " " "

Négyszarvu herbécsfej. Papp Miklós főszolgabíró úr ajándéka.
Egy kis krokodilus bőre szárítva. Teleky Sámuel gróf ajándéka.

II. Gyűjtés.

A múlt év nyarán az erdélyi részekben gyűjtött nagyszámú fereg, a melyek azonban még rendezésre és részben meghatározásra várnak.

III. Vásárlás.

Nautilus pompilius L. ♂

A tartalék gyűjtemény a következő tárgyakkal gyarapodott: Emlős állat egy faj (2 drb), madár 7 faj (hét drb).

Kolozsvár, 1894. május havában.

Dr. Apáthy István,
az állattár főőre.

Jegyzőkönyvi kivonatok a megtartott szakülésekről.

III. F. évi május hó 4-én dr. *Farkas* Gyula elnökle mellett a physikai intézetben tartott ülésen következő tárgyak kerültek elé:

1. Dr. *Martin* Lajos. A lebegő kerék a Welner-félével összehasonlitva. (I. a jelen füzetben)

2. Dr. *Héjjas* Imre. Adatok Erdély tertiar bryozoa-faunájához. II. Cheilostomta. (A III. füzetbe jő).

IV. F. évi junius hó 8-án *Farkas* Gyula előlülése mellett a physikai intézetben tartott ülésnek tárgyai voltak:

1. *Koch* Ferencz: B-r-e befolyással a glycerin jelenléte a fejerjék kiválasztására? (A jövő füzetbe jő).

2. *Szabó* Péter. Az algebrai egyenletek elmélete, azok alkalmazására való tekintettel, és Dedekintől származó algebrai testek elméletének alkalmazása. (Lásd a jelen füzetben).

3. *Ferberhardt* Béla. Egy ezer elempárból összeállított Zamboni-oszlop vilamos potenciálisának változásai. (A következő füzetbe jő).

4. *Lóky* Béla. Steinernek egy tételét oldja meg analtikailag. (L. a következő füzetben).

V. A f. évi junius hó 15-én *Farkas* Gyula elnökle alatt tartott ülésnek tárgyai voltak:

1. *Abt* Antal. a) Az Auer-féle láng világító- és hőhatásáról. b) A szabad mágnesség eloszlásának egyszerű vizsgálása módjáról. (A következő füzetbe jő).

2. *Kácsóh* Pongrácz. Az Antolik-féle új hangskáláról. (A következő füzetbe jő).

3. *Táglás* Gábor. A rómaiak bányászati technikája az erdélyi Érczhegység leletei szerint. (A követk. füzetbe jő).